

Länsstyrelsen Norrbotten
norrbotten@lansstyrelsen.se

23.9.2013

Lähetö, Dnr. 539-7326-2013

NORRBOTTENIN LÄÄNIN ALUEELLINEN VESIHUOLTOSUUNNITELMA

Suomalais-ruotsalainen rajajokikomissio esittää vesihuollon turvaamiseksi laaditusta Norrbottenin vesihuoltosuunnitelmasta seuraavaa:

Vesihuoltosuunnittelun tässä vaiheessa Torniojoen alueen kaikki kunnat eivät ole olleet mukana. Kiirunan ja Pajalan kuntien edustajat ovat olleet työkokouksissa, mikä on positiivista. Kokonaisvaltaisen ajantasaisen kuvan saamiseksi Norrbottenin vesihuollosta tulisi kaikkien kuntien osallistua selvitysten ja aineiston kokoamiseen sekä myöhemmin toimenpiteiden suunnitteluun. Niiden kuntien, joissa on havaittuja ongelmia veden laadun tai merkittävien verkoston vuotovesien suhteen tulisi jatkossa laatia suunnitelmat ja järjestää rahoitus tarpeellisia toimenpiteitä varten, jotka vesihuollon ollessa kyseessä vaativat sekä aikaa että huomattavia taloudellisia resursseja.

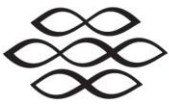
Torniojoen alueella tulisi myös Övertorneån ja Haaparannan olla mukana alueellisen vesihuoltosuunnitelman valmistelussa ja selvittää kumppanit ja mahdollisuudet yhteistyön lisäämiseen naapurikuntien kanssa, sekä Ruotsin että myös Suomen puolelta. Rajat ylittävän yhteistyön näkökulmasta tulisi sekä kunnalliset että alueelliset vesihuoltoa koskevat suunnitelmat, sisältäen vesi- ja jätevesihuollon, sekä maankäyttöä koskevat suunnitelmat molemmista maista ottaa huomioon.

Geologista kartta-aineistoa (esim. vesimuodostumista) naapurimaista ei ollut suunnittelussa käytössä. Kyseinen aineisto löytyy Suomen osalta alueviranomaiselta, Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta.

Varavesilähteisiin perustuvaan yhteisöjen vesihuoltoon tulee kiinnittää huomiota. Toteuttamiskelpoinen juomaveden jakelu erityistilanteessa riippuu mm. mahdollisen varalähteen tuottoisuudesta, käytettävissä olevasta kalustosta, käytännön jakelumahdollisuuksista sekä tiedottamisen onnistumisesta tilanteessa. Tähän liittyy lisäksi logistiikka ja osaavan henkilöstön saatavuus ja tilannejohto ennalta laadittujen suunnitelmien pohjalta.

Norrbottenia koskevissa muissa kehittämissuunnitelmissa on esitetty tavoite merkittäväksi kansainvälisen logistiikan liikennöintikäytäväksi. Vesihuolto ja vesiensuojelu tulee jatkossa huomioida myös tästä näkökulmasta.

Kunnallisten vesijohtoverkostojen osalta vuotovesiongelmiin ja saneeraukseen käytettäviin resursseihin tulee kiinnittää huomiota, niin juomavesi- kuin jätevesiverkostojenkin osalta.

Vesihuollolle tärkeiden vesilähteiden suoja-alueiden määrittäminen tulee aloittaa, jotta ne voidaan maankäytön suunnittelussa sekä vesilähteisiin mahdollisesti vaikuttavissa hankkeissa jatkossa huomioida.

Ilmastonmuutoksen aiheuttama vaikutus pohjoisilla leveysasteilla lisääntyvän sadannan, valunnan, aineiden huuhtoutumisen, jätevesipäästöjen, eroosien ja vedenlaadun muutosten myötä, samoin kuin riski lisääntyvistä tulvista, haastaa vesihuollon toimivuuden. Se edellyttää resursseja ja yhteistyötä kuntien ja viranomaisten välillä, jotta vesistöjen vedenlaatu pysyy hyvänä tai saavuttaa hyvän tason, kuten vesiputedirektiivi edellyttää.

Torniojoen valuma-alueen nykyiset teolliset suuren kokoluokan toiminnot sekä mahdolliset lisääntyvät toiminnot molemmin puolin vesistöä asettaa vaatimuksia seurannalle, suunnitelmien päivittämiseksi, valvonnalle sekä toimintojen lupaehtojen asettamiselle. Rajajokikomission näkökulmasta riskejä Muonio- ja Torniojokeen sekä rannikkoalueella jokisuun läheisyydessä tulee ennaltaehkäistä ja vähentää.

Vertailun vuoksi voi Suomen vesihuoltosuunnittelusta lyhyesti todeta, että alueellinen suunnittelutyö käynnistyy useimmiten alueellisen viranomaisen aloitteesta ja yhteistyössä alueen kuntien kanssa. Kunnat voivat työryhmäkokouksissa ja suunnitelun kuluessa saada ja vaihtaa tietoa, löytää uusia yhteistyömahdollisuuksia ja ratkaisuja avoimessa vuoropuhelussa, johon viranomaisen suunnittelutyössä osallistujia kannustaa. Osallistuminen ja yhteistyö prosessissa yhdessä alueviranomaisen tuen kanssa alusta loppuun asti ja edelleen valittujen toimenpiteiden toteutukseen vaikuttaa tuottavan päivitettyjä kunnallisia vesihuoltosuunnitelmia, jotka otetaan käyttöön ja joiden toimenpiteitä kunnissa toteutetaan. Suomessa alueellisissa vesienhoitosuunnitelmissa vesihuolto käsitellään yleensä kokonaisuutena, jossa mukana on vesilähteiden kartoitus, juomavesi- ja jätevesihuolto ja jätevedenpuhdistus sekä hulevedet - nykytilan, tavoitteiden ja toimenpiteiden osalta.

Torniojoen osalta Ruotsin ja Suomen kesken käydään jatkuvasti keskustelua mm. tulvasuunnittelusta. Vesienhoidossa valmistellaan yhteistä kansainvälistä Torniojoen vesienhoitoaluetta, mitä vesiputedirektiivi rajavesistöihin rajoittuvilta valtioilta edellyttää.

Johan Antti
puheenjohtaja

Timo Jokelainen
varapuheenjohtaja

Virve Sallialmi
sihteeri